

Lassila & Tikanoja Oyj
Pörssitiedote
25.10.2018 klo 08.00

Lassila & Tikanoja Oyj:n osavuositiedote 1.1. – 30.9.2018

- Vuoden kolmannen neljänneksen liikevaihto oli 196,3 miljoonaa euroa (175,4), liikevoitto 19,6 miljoonaa euroa (17,6) ja osakekohtainen tulos 0,37 euroa (0,35)
- Tammi-syyskuun liikevaihto kasvoi 18,3 % 595,7 miljoonaan euroon (503,4), liikevoitto oli 35,9 miljoonaa euroa (32,6) ja osakekohtainen tulos 0,66 euroa (0,65)
- Vuoden 2018 liikevaihdon ja liikevoiton odotetaan kasvavan vuodesta 2017

TOIMITUSJOHTAJA PEKKA OJANPÄÄ:

”Lassila & Tikanojan liiketoiminnan myönteinen kehitys jatkui kolmannella vuosineljänneksellä ja sekä liikevaihto että liikevoitto kasvoivat yli 11%. Toimialoista Ympäristöpalveluissa, Teollisuuspalveluissa, Kiinteistötekniikassa ja Uusiutuviissa energialähteissä liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat vuodentakaisesta. Kiinteistöpalveluiden korjausrakentamisessa ja kiinteistöhuollossa liikevoitto kasvoi, mutta siivouksessa toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto vaihe heikensi liikevaihtoa ja liikevoittoa. Kiinteistötekniikan liiketoiminta on kehittynyt hyvin sekä Ruotsissa että Suomessa. Myös kassavirta on vahvistunut merkittävästi tämän vuoden aikana. Jatkamme strategiaamme mukaisesti markkina-asemamme vahvistamista ja kannattavuuden parantamista.”

KONSERNIN LIIKEVAIHTO JA TULOS

Heinä-syyskuu

Lassila & Tikanojan kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto oli 196,3 miljoonaa euroa (175,4) ja se kasvoi edellisvuodesta 11,9 %. Orgaaninen kasvu oli 2,8 %. Liikevoitto oli 19,6 miljoonaa euroa (17,6), mikä oli 10,0 % (10,0) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,37 euroa (0,35).

Liikevaihto kasvoi orgaanisesti kaikilla toimialoilla Kiinteistöpalveluita lukuunottamatta. Erityisesti orgaanista kasvua oli Kiinteistötekniikassa, Uusiutuviissa energialähteissä ja Ympäristöpalveluissa.

Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta kaikilla toimialoilla Kiinteistöpalveluita lukuunottamatta.

Tammi-syyskuu

Tammi-syyskuun liikevaihto oli 595,7 miljoonaa euroa (503,4) ja se kasvoi 18,3 %. Liikevoitto oli 35,9 miljoonaa euroa (32,6), mikä oli 6,0 % (6,5) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,66 euroa (0,65).

Liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa kaikilla toimialoilla. Liikevoitto nousi Teollisuuspalveluissa, Kiinteistöpalveluissa ja Kiinteistötekniikassa.

Avainlukuja

	7-9/2018	7-9/2017	Muutos	1-9/2018	1-9/2017	Muutos	1-12/2017
Liikevaihto, MEUR	196,3	175,4	11,9	595,7	503,4	18,3	709,5
Liikevoitto, MEUR	19,6	17,6	11,4	35,9	32,6	10,1	44,0
Liikevoittoprosentti	10,0	10,0		6,0	6,5		6,2
Voitto ennen veroja, MEUR	18,2	18,0	0,7	32,1	32,5	-1,2	42,5
Osakekohtainen tulos, EUR	0,37	0,35	6,2	0,66	0,65	1,7	0,87
Liiketoiminnan rahavirta/osake, EUR	0,47	0,35	31,7	1,32	0,93	40,7	1,61
EVA, MEUR	13,8	11,7	17,7	18,0	16,6	8,1	21,1

LIKEVAIHTO JA LIIKEVOITTO TOIMIALOITTAIN

Ympäristöpalvelut

Heinä-syyskuu

Ympäristöpalveluiden kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto kasvoi 2,9 % 69,6 miljoonaan euroon (67,6). Liikevoitto oli 10,6 miljoonaa euroa (10,1).

Liikevoitto ja liikevaihto nousivat edellisvuodesta. Alihankintakustannusten ja polttoaineen hinnan nousu kasvattivat kustannuksia, mutta uudet asiakkuudet sekä kannattavuuden parantamiseen tähdänneet toimenpiteet kompensoivat niiden vaikutusta.

Tammi-syyskuu

Ympäristöpalveluiden tammi-syyskuun liikevaihto oli 201,7 miljoonaa euroa (196,7). Liikevoitto oli 23,4 miljoonaa euroa (24,8).

Liikevoittoa heikensivät kohonneet jätteiden käsittelykustannukset, edellisvuotta korkeammat polttoainekulut sekä alihankintakustannusten nousu.

Teollisuuspalvelut

Heinä-syyskuu

Teollisuuspalveluiden kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto kasvoi 25,9 miljoonaan euroon (25,3), Liikevoitto oli 3,7 miljoonaa euroa (3,6).

Liikevaihto nousi etenkin ympäristörakentamisessa. Liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat hyvän kysynnän ansiosta koko toimialalla.

Tammi-syyskuu

Teollisuuspalveluiden tammi-syyskuun liikevaihto kasvoi 6,7 % ja oli tammi-syyskuussa 71,3 miljoonaa euroa (66,8). Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta 20,8 % 7,4 miljoonaan euroon (6,1).

Liikevaihto kasvoi uusien asiakkaiden ja hyvän kysynnän myötä. Liikevoitto parani toiminnan tehostamisen ja projektinhallinnan kehityksen seurauksena.

Kiinteistöpalvelut

Heinä-syyskuu

Kiinteistöpalveluiden kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto oli 63,2 miljoonaa euroa (63,9). Liikevoitto oli 4,1 miljoonaa euroa (4,3).

Liikevaihto ja liikevoitto nousivat kiinteistöhuollossa ja korjausrakentamisessa edellisvuodesta. Siivouksessa toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto vaihe heikensi liikevaihtoa ja liikevoittoa.

Tammi-syyskuu

Kiinteistöpalveluiden tammi-syyskuun liikevaihto oli 195,1 miljoonaa euroa (190,5). Liikevoitto kasvoi edellisvuodesta 31,5 % 5,0 miljoonaan euroon (3,8).

Liikevaihto nousi edellisvuodesta korjausrakentamisessa ja kiinteistöhuollossa. Siivouksessa toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto vaihe heikensi liikevaihtoa ja liikevoittoa.

Kiinteistötექniikka

Heinä-syyskuu

Kiinteistötექniikan kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto oli 34,8 miljoonaa euroa (16,4). Kasvu johtui pääasiassa Ruotsin yritysostosta. Liikevoitto oli 1,6 miljoonaa euroa (0,4) ja oikaistu liikevoitto oli 2,1 miljoonaa euroa (0,5).

Liikevaihto ja liikevoitto kehittyivät myönteisesti sekä Ruotsissa että Suomessa.

Tammi-syyskuu

Kiinteistötekniikan tammi-syyskuun liikevaihto oli 106,8 miljoonaa euroa (33,4). Liikevoitto oli 2,9 miljoonaa euroa (0,5) ja oikaistu liikevoitto 4,6 miljoonaa euroa (0,6).

Kiinteistötekniikan kysyntä jatkui vahvana, ja L&T FM:n integraatio yhtiöön on edennyt suunnitelman mukaisesti. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto etenee suunnitellusti Suomen kiinteistötekniikassa.

Uusiutuvat energialähteet**Heinä-syyskuu**

Uusiutuvien energialähteiden (L&T Biowatti) kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto kasvoi 15,2 % 5,5 miljoonaan euroon (4,8). Liikevoitto oli 0,1 miljoonaa euroa (0,0).

Liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat edellisvuodesta. Toimitusmäärät sekä polttoaineiden energiasällöt olivat hyvällä tasolla.

Tammi-syyskuu

Uusiutuvien energialähteiden tammi-syyskuun liikevaihto oli 28,6 miljoonaa euroa (24,2), Liikevoitto oli -0,1 miljoonaa euroa (0,5).

Liikevaihto kasvoi vertailukaudesta vahvan kysynnän ja uusien asiakkuuksien ansiosta. Liikevoitto jäi vertailukautta heikommaksi tuotantokustannusten nousun sekä alkuvuonna toimitettujen polttoaineiden heikkojen energiasältöjen takia.

RAHOITUS

Liiketoiminnan rahavirta oli tammi-syyskuussa 50,5 miljoonaa euroa (35,9). Käyttöpääomaa sitoutui 4,8 miljoonaa euroa (17,3).

Korollista vierasta pääomaa oli kauden lopussa 149,7 miljoonaa euroa (165,0).

Yhtiö laski syyskuussa liikkeeseen 50 miljoonan euron vuonna 2023 erääntyvän joukkovelkakirjan. Varat käytettiin Lassila & Tikanojan olemassa olevan, vuonna 2019 erääntyvän 30 miljoonan euron joukkovelkakirjan osittaiseen lunastamiseen sekä Danske Bank A/S:n myöntämän 20 miljoonan euron lainan takaisinmaksuun.

Korolliset nettovelat olivat 119,1 miljoonaa euroa (133,1) ja ne lisääntyivät 1,3 miljoonaa euroa vuoden alusta ja vähenivät 14,0 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Nettorahoituskulut tammi-syyskuussa olivat 3,4 miljoonaa euroa (0,1). Nettorahoituskulut olivat 0,6 % (0,0) liikevaihdosta. Vertailukauden nettorahoituskuluja pienensi olennaisesti L&T FM:n yritysostoa varten otetusta valuuttasuojauksesta realisoitunut kurssivoitto.

Pitkäaikaisten lainojen keskikorko korkosuojaukset huomioon ottaen oli 1,2 % (1,0). Loppuvuonna 2018 lainoja erääntyy yhteensä 1,3 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli 38,5 % (39,1) ja gearing-prosentti 58,5 (63,3). Likvidit varat olivat kauden lopussa 30,6 miljoonaa euroa (31,9).

Kauden lopussa 100 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli kokonaan käyttämättä. Vertailukaudella käytössä oli 20,0 miljoonaa euroa. 30,0 miljoonan euron kommitoitu limiitti oli vertailukauden tapaan käyttämättä.

VAROJENJAKO

15.3.2018 pidetty yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2017 vahvistetun taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,92 euroa osakkeelta. Osinko, yhteensä 35,3 miljoonaa euroa, maksettiin osakkeenomistajille

26.3.2018.

INVESTOINNIT

Tammi-syyskuun investoinnit olivat 21,6 miljoonaa euroa (97,3), ja ne koostuivat pääasiassa kone- ja kalustohankinnoista sekä investoinneista tietojärjestelmiin. Vertailukaudella merkittävin investointi oli L&T FM AB:n yritysosto. Käynnissä olevista merkittävistä tietojärjestelmähankkeista uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotot jatkuvat Kiinteistötekniikassa sekä Kiinteistöpalveluiden siivous- ja tukipalveluissa.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä oli kolmannella vuosineljänneksellä kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin 7 841 (7 848). Kauden lopussa Lassila & Tikanojan palveluksessa oli koko- ja osa-aikaisia yhteensä 8 467 (8 892) henkilöä. Heistä työskenteli Suomessa 6 863 (7 328) ja muissa maissa 1 604 (1 564) henkilöä.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Vaihto ja kurssi

Yhtiön osakkeen vaihto ilman omia osakkeita Nasdaq Helsingissä oli tammi-syyskuussa 3 434 500 kappaletta, mikä on 8,9 % (11,8) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 59,5 miljoonaa euroa (84,8). Korkein hinta oli 20,0 euroa ja alin 15,52 euroa. Päätöskurssi oli 16,20 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli kauden lopussa 622,2 miljoonaa euroa (695,0).

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli katsauskauden lopussa 392 952 omaa osaketta, jotka edustavat 1,0 % kaikista osakkeista ja äänistä.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

Yhtiön rekisteröity osakepääoma on 19 399 437 euroa ja ulkona olevien osakkeiden lukumäärä 38 405 922 osaketta. Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita oli 38 404 478 osaketta.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli kauden lopussa 12 786 (12 050) osakkeenomistajaa. Hallintarekisteröidyn omistuksen osuus oli 19,8 % (19,7) osakekannasta.

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 15.3.2018 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 % koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Hallitus on valtuutettu päättämään uusien tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevien osakkeiden annista osakeannilla ja/tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa ja/tai luovuttaa yhteensä enintään 2 000 000 osaketta, joka on 5,2 % koko osakemäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

HALLITUS

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallituksen jäsenet ovat Heikki Bergholm, Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Miikka Maijala ja Laura Tarkka. Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajaksi Heikki Bergholmin ja varapuheenjohtajaksi Sakari Lassilan.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Sakari Lassila ja jäseniksi Teemu Kangas-Kärki ja Laura Tarkka. Henkilöstövaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Bergholm ja jäseniksi Laura Lares ja Miikka Maijala.

KATSAUSKAUDEN KESKEISET TAPAHTUMAT

3.8. Lassila & Tikanoja kertoi toimitusjohtajansa vaihtuvan. Pekka Ojanpää jättää tehtävänsä yhtiön toimitusjohtajana viimeistään 3.2.2019 siirtyäkseen Suominen Oyj:n toimitusjohtajaksi.

31.8. yhtiö kertoi harkitsevansa uuden joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskua ja julkistavansa tarjouksen 2019 erääntyvien joukkovelkakirjojen vapaaehtoisesta takaisinostosta.

7.9. yhtiö kertoi laskevansa liikkeeseen 50 miljoonan euron 2023 erääntyvän joukkovelkakirjan.

12.9. yhtiö julkisti 2019 velkakirjojen takaisinostotarjouksen lopulliset tulokset. Velkakirjojen haltijoiden pätevästi ostettavaksi tarjoamien 2019 velkakirjojen kokonaismäärä oli nimellisarvoltaan yhteensä 27 000 000 euroa.

17.9. yhtiö julkaisi 50 miljoonan euron joukkovelkakirjalainansa listalleottoesitteen. Uusi joukkovelkakirjalaina erääntyy 17.9.2023, sen kiinteä kuponkikorko on 1,250 % ja emissiokurssi on 99,534 %.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia katsauskauden jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet osavuositarkastuksen laadintaan.

LÄHIAIKOJEN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Työvoiman saatavuushaasteet voivat nostaa tuotantokustannuksia ja hidastaa liikevaihdon kasvua.

Yhtiö jatkaa uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa. Käyttöönottovaihe saattaa aiheuttaa toimintamallin muutoksesta johtuvia väliaikaisia päällekkäisiä kustannuksia, jotka voivat heikentää yhtiön tulosta.

Lisätietoja Lassila & Tikanojan riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty vuoden 2017 vuosikertomuksessa sekä hallituksen toimintakertomuksessa ja konsernitilinpäätöksessä.

NÄKYMÄT VUODELLE 2018

Lassila & Tikanojan vuoden 2018 liikevaihdon ja liikevoiton odotetaan kasvavan vuodesta 2017.

TILINPÄÄTÖSLYHENNELMÄ 1.1. – 30.9.2018

KONSERNIN TULOSLASKELMA

MEUR	7-9/2018	7-9/2017	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Liikevaihto	196,3	175,4	595,7	503,4	709,5
Liiketoiminnan muut tuotot	0,9	0,9	4,0	4,4	5,7
Varaston muutos	1,4	1,0	-1,4	1,6	-1,0
Materiaalit ja palvelut	-67,9	-55,2	-208,7	-158,8	-231,9
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-76,4	-71,2	-243,4	-216,2	-296,9
Liiketoiminnan muut kulut	-24,1	-23,2	-78,5	-71,7	-100,3
Poistot ja arvonalentumiset	-10,5	-10,1	-31,8	-30,1	-41,1
Liikevoitto	19,6	17,6	35,9	32,6	44,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,4	0,5	-3,4	-0,1	-1,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	-0,4	-0,1	-0,1
Voitto ennen veroja	18,2	18,0	32,1	32,5	42,5
Tuloverot	-3,8	-4,5	-6,7	-7,5	-8,9
Tilikauden voitto	14,4	13,5	25,4	25,0	33,5
Tilikauden voiton jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille	14,4	13,5	25,4	25,0	33,5
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:					
Osakekohtainen tulos, EUR	0,37	0,35	0,66	0,65	0,87
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,37	0,35	0,66	0,65	0,87

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

MEUR	7-9/2018	7-9/2017	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Tilikauden voitto	14,4	13,5	25,4	25,0	33,5
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi, yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi

Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1
Muuntoerot	0,9	-1,2	-3,7	-1,4	-2,7
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi, yhteensä	1,0	-1,2	-3,7	-1,4	-2,8
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen	15,4	12,4	21,7	23,6	30,7
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	15,4	12,4	21,7	23,6	30,7
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

KONSERNITASE

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Liikearvo	150,1	165,6	150,2
Hankittu sopimuskanta	19,7	5,3	22,6
Kilpailukieltosopimukset	0,0	0,1	0,0
Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	0,5	0,5	0,5
Muut aineettomat hyödykkeet	22,5	22,3	22,9
	192,8	193,8	196,3
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet			
Maa-alueet	5,1	5,3	5,3
Rakennukset ja rakennelmat	36,1	40,7	40,3
Koneet ja kalusto	107,7	110,2	113,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	0,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2,9	2,5	2,0
	151,9	158,8	160,5
Muut pitkäaikaiset varat			
Myytavissä olevat sijoitukset	0,3	0,6	0,6
Rahoitusleasingsaamiset	0,0	0,4	0,3
Laskennalliset verosaamiset	3,3	5,7	6,8
Muut saamiset	1,7	2,8	2,6
	5,4	9,5	10,3
Pitkäaikaiset varat yhteensä	350,0	362,0	367,2
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	22,1	26,8	23,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	137,2	130,8	137,6
Johdannaissaamiset	0,1	0,0	0,1

Ennakkomaksut	2,4	1,1	0,5
Rahavarat	30,6	31,9	48,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä	192,4	190,7	210,2
Varat yhteensä	542,5	552,7	577,3

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	19,4	19,4	19,4
Muut rahastot	-9,6	-4,5	-5,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,6	0,6	0,6
Kertyneet voittovarot	167,7	169,6	169,7
Tilikauden voitto	25,4	25,0	33,5
	203,5	210,1	217,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,2	0,2	0,2
Oma pääoma yhteensä	203,6	210,3	217,4
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	27,7	25,1	29,2
Eläkevelvoitteet	1,3	1,5	1,4
Varaukset	4,5	4,7	5,0
Rahoitusvelat	141,6	140,4	140,9
Muut velat	0,3	0,4	0,4
	175,5	172,1	177,0
Lyhytaikaiset velat			
Rahoitusvelat	8,1	24,7	25,0
Ostovelat ja muut velat	154,4	144,5	155,7
Johdannaisvelat	0,2	0,1	0,2
Verovelat	0,3	0,1	0,1
Varaukset	0,4	1,0	1,9
	163,4	170,3	183,0
Velat yhteensä	338,8	342,4	359,9
Oma pääoma ja velat yhteensä	542,5	552,7	577,3

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

MEUR	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto	25,4	25,0	33,5
Liiketoiminnan rahavirran oikaisut			
Verot	6,7	7,5	9,0
Poistot ja arvonalentumiset	31,8	30,1	41,1
Rahoitustuotot ja -kulut	3,4	0,1	1,4
Muut	-3,0	0,2	0,3
Tulorahoitus ennen käyttöpääoman muutosta	64,3	62,9	85,3
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-3,7	-8,4	-14,6
Vaihto-omaisuuden muutos	1,8	-1,9	1,0
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-2,9	-7,0	2,8
Käyttöpääoman muutos	-4,8	-17,3	-10,8
Maksetut korot	-2,5	-1,8	-2,7
Saadut korot	0,4	0,3	0,5
Maksetut verot	-6,9	-8,2	-10,5
Liiketoiminnan nettorahavirta	50,5	35,9	61,8
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnot vähennettynä hankintahetken rahavaroilla/ kauppahinnan oikaisu	1,6	-67,2	-67,2
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-17,3	-17,3	-25,5
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	1,2	0,0	1,7
Investoinnit osakkuusyhtiöihin	0,0	-0,8	-0,8
Muiden pitkäaikaisten saamisten ja sijoitusten muutos	0,7	-0,3	-0,3
Investointien nettorahavirta	-13,8	-85,5	-92,1
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20,0	19,9	18,3
Pitkäaikaisten lainojen nostot	49,6	70,0	69,9
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-48,3	-1,3	-2,6
Maksetut osingot	-35,3	-35,3	-35,3
Rahoituksen nettorahavirta	-54,0	53,3	50,3
Likvidien varojen nettomuutos	-17,2	3,7	20,0
Likvidit varat tilikauden alussa	48,1	28,2	28,2
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-0,3	0,0	-0,1
Likvidit varat taseessa tilikauden lopussa	30,6	31,9	48,1

**LASKELMA KONSERNIN
OMAN PÄÄOMAN
MUUTOKSISTA**

MEUR	Osak e- pääo ma	Muun to- erot	Suoja us- rahast o	Sijoi- te- tun- vapa- an pääom an rahast o	Kertyn eet voittov arat	Emoyht iön omistaj ille kuuluv a oma pääom a	Määräysv allat- tomien omistajien osuus	Oma pääo ma yhtee nsä
Oma pääoma 1.1.2017	19,4	-3,0	-0,1	0,4	206,1	222,8	0,2	223,0
IFRS 15 käyttöönoton vaikutus					-1,1	-1,1		-1,1
Oikaistu oma pääoma 1.1.2017	19,4	-3,0	-0,1	0,4	205,0	221,8	0,2	221,9
Laaja tulos Katsauskauden tulos					25,0	25,0	0,0	25,0
Muut laajan tuloksen erät		-1,4	0,0		0,0	-1,4	0,0	-1,4
Laaja tulos yhteensä		-1,4	0,0		25,0	23,6	0,0	23,6
Liiketoimet omistajien kanssa Osakeperusteiset etuudet				0,1	-0,1	0,0		0,0
Maksetut osingot					-35,3	-35,3		-35,3
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				0,1	-35,5	-35,3		-35,3
Muut muutokset					0,1	0,1		0,1
Oma pääoma 30.9.2017	19,4	-4,5	0,0	0,6	194,6	210,1	0,2	210,3
Katsauskauden tulos					8,5	8,5	0,0	8,5
Muut laajan tuloksen erät		-1,3	-0,1		0,1	-1,4	0,0	-1,4
Laaja tulos yhteensä		-1,3	-0,1		8,6	7,2	0,0	7,2
Liiketoimet omistajien kanssa Osakeperusteiset etuudet					0,0	0,0		0,0
Muut muutokset					0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 31.12.2017	19,4	-5,7	-0,2	0,6	203,2	217,2	0,2	217,4
IFRS 9 käyttöönoton vaikutus					-0,4	-0,4		-0,4

Oikaistu oma pääoma 1.1.2018	19,4	-5,7	-0,2	0,6	202,8	216,9	0,2	217,1
Laaja tulos								
Katsauskauden tulos					25,4	25,4	0,0	25,4
Muut laajan tuloksen erät		-3,7	0,0		0,0	-3,7	0,0	-3,7
Laaja tulos yhteensä		-3,7	0,0		25,4	21,7	0,0	21,7
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osakeperusteiset etuudet				0,0	0,1	0,2		0,2
Maksetut osingot					-35,3	-35,3		-35,3
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				0,0	-35,2	-35,1		-35,1
Muut muutokset					0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 30.9.2018	19,4	-9,4	-0,2	0,6	193,1	203,5	0,2	203,6

TUNNUSLUVUT

	7-9/2018	7-9/2017	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Osakekohtainen tulos, EUR	0,37	0,35	0,66	0,65	0,87
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,37	0,35	0,66	0,65	0,87
Liiketoiminnan rahavirta/osake, EUR	0,47	0,35	1,32	0,93	1,61
EVA, MEUR*	13,8	11,7	18,0	16,6	21,1
Oikaistu liikevoitto, MEUR**	20,3	17,8	38,1	33,3	45,7
Bruttoinvestoinnit, MEUR	6,2	75,4	21,6	97,3	113,2
Poistot ja arvonalentumiset, MEUR	10,5	10,1	31,8	30,1	41,1
Oma pääoma/osake, EUR			5,30	5,48	5,66
Oman pääoman tuotto, %			16,1	15,4	15,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %			13,0	13,7	13,3
Omavaraisuusaste, %			38,5	39,1	38,6
Gearing, %			58,5	63,3	54,2
Korolliset nettovelat, MEUR			119,1	133,1	117,9
Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin			7 841	7 848	7 875
Henkilöstö, koko- ja osa-aikaiset yhteensä kauden lopussa			8 467	8 892	8 663

Osakkeiden osakeantioikaistu
lukumäärä, 1000 kpl

keskimäärin kauden aikana	38 404	38 394	38 395
kauden lopussa	38 406	38 398	38 398
keskimäärin kauden aikana, laimennettu	38 419	38 409	38 409

* EVA = liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännten keskiarvo) laskettu kustannus, WACC: 2018 6,60 %, 2017 6,69 %

** Oikaistu liikevoitto = liikevoitto lisättyinä kauppahinnan allokaatiopoistoilla

LAATIMISPERIAATTEET

Tämä osavuositarkastus on laadittu IAS 34, Osavuositarkastukset -standardin mukaisesti.

Osavuositarkastuksen laatimisessa on noudatettu 31.12.2017 voimassaolevia IFRS-standardeja ja -tulkintoja sekä 1.1.2018 voimaan tulleita uusia ja muutettuja säännöksiä.

Tarkempaa tietoa laskentaperiaatteista löytyy Lassila & Tikanoja Oyj:n konsernitilinpäätöksestä 31.12.2017.

Raportoitavat vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat EVA, liiketoiminnan rahavirta/osake ja oikaistu liikevoitto. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat osavuositarkastuksen lopussa.

Vuodelta 2017 esitetyt vertailuluvut on oikaistu IFRS 9- ja IFRS 15 -standardien mukaisesti.

Osavuositarkastuksessa esitettäviä tietoja ei ole tilintarkastettu.

Segmenttiraportoinnin muutokset

Lassila & Tikanoja Oyj tiedotti 14.12.2017 muutoksesta segmenttiraportoinnissa 1.1.2018 alkaen. Muutoksessa Kiinteistötekniikka eriytettiin Kiinteistöpalvelut-toimialasta itsenäiseksi raportoitavaksi segmentiksi. Uudessa rakenteessa Lassila & Tikanojalla on viisi raportoitavaa segmenttiä – Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut, Kiinteistötekniikka ja Uusiutuvat Energialähteet. Vertailukelpoiset tiedot vuodelta 2017 julkaistiin erillisellä tiedotteella 24.4.2018.

IFRS 9

IFRS 9 sisältää uudistetun ohjeistuksen rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitokäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty. Yhtiö ei ottanut standardia käyttöön takautuvasti. Käyttöönoton vaikutus Lassila & Tikanojan avaavan taseen 1.1.2018 omaan pääomaan oli -0.4 miljoonaa euroa.

IFRS 15

IFRS 15 luo kattavan viitekehysten sen määrittämiseksi, milloin myyntituottoja voidaan tulouttaa ja kuinka paljon. IFRS 15:n mukaan yhteisön on kirjattava myyntituotot sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan.

IFRS 15 sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen tulouttamiseen. Standardin mukaan myyntituotot tulee kohdistaa suoritevelvoitteille suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella. Suoritevelvoite on määritelty lupaukseksi toimittaa tavara ja/tai palvelu. Myynnin kirjaaminen tapahtuu ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen.

Merkittävä osa Lassila & Tikanojan tulovirroista muodostuu palvelujen tuottamisesta. Myyntituotot palveluista tuloutetaan sitä mukaa kun palveluja tuotetaan. Yhtiö on arvioinut, että palvelua koskeva määräysvalta siirtyy ajan kuluessa, koska asiakas samanaikaisesti saa ja kuluttaa yhtiön suoritteesta saamansa hyödyn sitä mukaa, kun yhteisö tuottaa suoritetta. Näin ollen yhtiö täyttää suoritevelvoitteen ja kirjaa myyntituoton IFRS 15 -standardin mukaisesti ajan kuluessa.

IFRS 15 -käyttöönoton vaikutukset liittyvät Ympäristöpalveluiden laitemyyntiin (puristimet ja paalaimet), joka edustaa noin 0,5 % L&T:n liikevaihdosta.

Yhtiö otti standardin käyttöön takautuvasti jokaiseen esitettävään aiempaan raportointikauteen IAS 8:n mukaisesti ottaen huomioon IFRS 15 -standardin mahdollistamat käytännön apukeinot. Käyttöönoton vaikutus Lassila & Tikanojan avaavan taseen 1.1.2018 omaan pääomaan oli -1.3 miljoonaa euroa.

IFRS 2

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutokset selventävät tietyn tyyppisten järjestelyjen kirjanpitoäsitelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluetta: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostamista, osakeperusteisia maksuja, joista on vähennetty ennakonpidätys sekä osakeperusteisten maksujen muuttamista käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Muutoksilla ei ollut vaikutusta Lassila & Tikanojan lukuihin.

IFRS 16

Lassila & Tikanoja tulee soveltamaan standardia 1.1.2019 alkaen.

Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitoäsitelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään noin USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitoäsitely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Standardi vaikuttaa merkittävimmin operatiivisten vuokrasopimusten kirjanpitoäsitelyyn. Tilikauden 2017 lopussa konsernilla oli 36,1 miljoonaa euroa operatiivisiin vuokrasopimuksiin perustuvia ei peruutettavissa olevia vuokraovelvoitteita. Muutoksen vaikutusten tarkempi arviointi on kesken. Yhtiö tulee soveltamaan ei-takautuvaa siirtymämenetelmää.

SEGMENTTITIEDOT

LIIKEVAIHTO

MEUR	7-9/2018			7-9/2017			Liikevaihto yhteensä, muutos %
	Ulkoinen	Toimialojen välinen	Yhteensä	Ulkoinen	Toimialojen välinen	Yhteensä	
Ympäristöpalvelut	69,0	0,6	69,6	66,9	0,7	67,6	2,9
Teollisuuspalvelut	25,0	0,9	25,9	24,6	0,8	25,3	2,2
Kiinteistöpalvelut	62,6	0,6	63,2	63,1	0,8	63,9	-1,1
Kiinteistötekniikka	34,4	0,4	34,8	16,1	0,3	16,4	111,8
Uusiutuvat energialähteet	5,4	0,0	5,5	4,7	0,0	4,8	15,2
Eliminoinnit		-2,6	-2,6		-2,6	-2,6	
Yhteensä	196,3		196,3	175,4		175,4	11,9

MEUR	1-9/2018			1-9/2017			Liikevaihto yhteensä, muutos %
	Ulkoinen	Toimialojen välinen	Yhteensä	Ulkoinen	Toimialojen välinen	Yhteensä	
Ympäristöpalvelut	199,5	2,2	201,7	194,3	2,4	196,7	2,5
Teollisuuspalvelut	69,2	2,1	71,3	64,3	2,5	66,8	6,7
Kiinteistöpalvelut	193,1	2,0	195,1	188,5	2,0	190,5	2,4
Kiinteistötekniikka	105,5	1,2	106,8	32,2	1,1	33,4	219,7
Uusiutuvat energialähteet	28,5	0,1	28,6	24,0	0,1	24,2	18,3
Eliminoinnit		-7,7	-7,7		-8,1	-8,1	
Yhteensä	595,7		595,7	503,4		503,4	18,3

MEUR	1-12/2017		
	Ulkoinen	Toimialojen välinen	Yhteensä
Ympäristöpalvelut	259,2	3,5	262,8
Teollisuuspalvelut	87,4	3,3	90,7
Kiinteistöpalvelut	258,0	2,6	260,6
Kiinteistötekniikka	70,2	1,7	71,8
Uusiutuvat energialähteet	34,7	0,2	34,9
Eliminoinnit		-11,3	-11,3
Yhteensä	709,5		709,5

LIIKEVOITTO

MEUR	7-9/ 2018	%	7-9/ 2017	%	1-9/ 2018	%	1-9/ 2017	%	1-12/ 2017	%
Ympäristöpalvelut	10,6	15,2	10,1	14,9	23,4	11,6	24,8	12,6	31,6	12,0
Teollisuuspalvelut	3,7	14,4	3,6	14,4	7,4	10,4	6,1	9,2	8,7	9,6
Kiinteistöpalvelut	4,1	6,5	4,3	6,7	5,0	2,5	3,8	2,0	5,2	2,0
Kiinteistötetekniikka	1,6	4,5	0,4	2,6	2,9	2,7	0,5	1,4	1,6	2,3
Uusiutuvat energialähteet	0,1	2,6	0,0	-0,7	-0,1	-0,2	0,5	2,0	0,7	2,0
Konsernihallinto ja muut	-0,6		-0,8		-2,6		-3,0		-3,9	
Yhteensä	19,6	10,0	17,6	10,0	35,9	6,0	32,6	6,5	44,0	6,2

OIKAISTU LIIKEVOITTO

MEUR	7-9/ 2018	%	7-9/ 2017	%	1-9/ 2018	%	1-9/ 2017	%	1-12/ 2017	%
Ympäristöpalvelut	10,7	15,3	10,3	15,2	23,7	11,8	25,2	12,8	32,2	12,3
Teollisuuspalvelut	3,8	14,5	3,7	14,5	7,5	10,5	6,2	9,3	8,8	9,7
Kiinteistöpalvelut	4,1	6,5	4,3	6,7	5,0	2,6	3,8	2,0	5,3	2,0
Kiinteistötetekniikka	2,1	6,1	0,5	2,9	4,6	4,3	0,6	1,7	2,6	3,6
Uusiutuvat energialähteet	0,1	2,6	0,0	-0,7	-0,1	-0,2	0,5	2,0	0,7	2,0
Konsernihallinto ja muut	-0,6		-0,8		-2,6		-3,0		-3,9	
Yhteensä	20,3	10,3	17,8	10,1	38,1	6,4	33,3	6,6	45,7	6,4

MUUT SEGMENTTITIEDOT

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Varat			
Ympäristöpalvelut	217,3	221,5	218,4
Teollisuuspalvelut	76,0	75,6	74,1
Kiinteistöpalvelut	92,9	98,6	103,5
Kiinteistötetekniikka	95,7	91,3	98,8
Uusiutuvat energialähteet	20,0	23,3	22,7
Konsernihallinto ja muut	0,5	1,7	2,1
Kohdistamattomat varat	40,0	40,7	57,8
L&T yhteensä	542,5	552,7	577,3

Velat

Ympäristöpalvelut	58,3	54,3	55,3
Teollisuuspalvelut	28,6	26,4	27,4
Kiinteistöpalvelut	45,4	45,3	52,2
Kiinteistötექnikka	17,4	14,9	15,9
Uusiutuvat energialähteet	7,1	7,4	7,6
Konsernihallinto ja muut	3,9	3,7	5,3
Kohdistamattomat velat	178,1	190,4	196,2
L&T yhteensä	338,8	342,4	359,9

MEUR	7-9/ 2018	7-9/ 2017	1-9/ 2018	1-9/ 2017	1-12/ 2017
Investoinnit					
Ympäristöpalvelut	3,4	6,9	12,4	19,7	24,8
Teollisuuspalvelut	1,5	2,1	4,6	5,6	9,0
Kiinteistöpalvelut	0,9	1,5	3,4	6,4	10,1
Kiinteistötექnikka	0,3	65,0	1,1	65,0	68,6
Uusiutuvat energialähteet	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2
Konsernihallinto ja muut	-	0,0	0,0	0,4	0,4
L&T yhteensä	6,2	75,4	21,6	97,3	113,2

Poistot

Ympäristöpalvelut	5,0	5,0	15,1	14,9	19,9
Teollisuuspalvelut	1,8	1,8	5,5	5,3	7,3
Kiinteistöpalvelut	2,7	2,8	8,0	8,6	11,3
Kiinteistötექnikka	1,0	0,4	2,9	1,1	2,3
Uusiutuvat energialähteet	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3
Konsernihallinto ja muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
L&T yhteensä	10,5	10,1	31,8	30,1	41,1

**TULOSLASKELMA
VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN**

MEUR	7-9/2018	4-6/2018	1-3/2018	10-12/2017	7-9/2017
Liikevaihto					
Ympäristöpalvelut	69,6	69,3	62,8	66,0	67,6
Teollisuuspalvelut	25,9	26,3	19,2	23,9	25,3
Kiinteistöpalvelut	63,2	66,0	65,8	70,2	63,9
Kiinteistötekniikka	34,8	35,6	36,4	38,4	16,4
Uusiutuvat energialähteet	5,5	8,4	14,7	10,7	4,8
Toimialojen välinen liikevaihto	-2,6	-2,7	-2,4	-3,2	-2,6
Yhteensä	196,3	203,0	196,5	206,1	175,4
Liikevoitto					
Ympäristöpalvelut	10,6	8,4	4,4	6,9	10,1
Teollisuuspalvelut	3,7	3,3	0,4	2,6	3,6
Kiinteistöpalvelut	4,1	1,4	-0,5	1,4	4,3
Kiinteistötekniikka	1,6	0,6	0,7	1,2	0,4
Uusiutuvat energialähteet	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,0
Konsernihallinto ja muut	-0,6	-0,7	-1,3	-0,9	-0,8
Yhteensä	19,6	12,6	3,7	11,4	17,6
Oikaistu liikevoitto					
Ympäristöpalvelut	10,7	8,5	4,5	7,0	10,3
Teollisuuspalvelut	3,8	3,3	0,4	2,6	3,7
Kiinteistöpalvelut	4,1	1,4	-0,5	1,5	4,3
Kiinteistötekniikka	2,1	1,2	1,3	2,0	0,5
Uusiutuvat energialähteet	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,0
Konsernihallinto ja muut	-0,6	-0,7	-1,3	-0,9	-0,8
Yhteensä	20,3	13,4	4,5	12,4	17,8
Liikevoittoprosentti					
Ympäristöpalvelut	15,2	12,1	7,0	10,4	14,9
Teollisuuspalvelut	14,4	12,4	2,2	10,7	14,4
Kiinteistöpalvelut	6,5	2,1	-0,8	2,0	6,7
Kiinteistötekniikka	4,5	1,7	1,9	3,1	2,6
Uusiutuvat energialähteet	2,6	-3,3	0,5	2,1	-0,7
Yhteensä	10,0	6,2	1,9	5,5	10,0
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-1,4	-1,1	-0,9	-1,3	0,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	-0,3	-0,1	0,0	0,0
Voitto ennen veroja	18,2	11,1	2,8	10,0	18,0

**TUOTTOJEN
RYHMITTELY**

MEUR	7-9/ 2018				7-9/ 2017					
	Ajan kulue ssa luovu tettu palvel u	Proje kti- liiketo iminta	Vuokra- tuotot	Mu ut	Liike- vaihto yhteensä	Ajan kulues sa luovute ttu palvelu	Proje kti- liiketo imint a	Vuokra - tuotot	Muut	Liikevaihto yhteensä
Ympäristö- palvelut	69,2		0,4		69,6	67,3		0,4		67,6
Teollisuus- palvelut	24,6	1,0	0,3		25,9	23,6	1,4	0,3		25,3
Kiinteistö- palvelut	54,5	8,7			63,2	56,2	7,7			63,9
Kiinteistö- tekniikka	32,7	2,1			34,8	16,3	0,1			16,4
Uusiutuvat energialähteet	4,5			1,0	5,5	3,5			1,3	4,8
Yhteensä					198,9	166,9	9,2	0,7	1,3	178,1
Toimialojen välinen					-2,6					-2,6
Ulkoinen liikevaihto yhteensä					196,3					175,4
MEUR	1-9/ 2018				1-9/ 2017					
	Ajan kulue ssa luovu tettu palvel u	Proje kti- liiketo iminta	Vuokra- tuotot	Mu ut	Liikevaiht o yhteensä	Ajan kulues sa luovute ttu palvelu	Proje kti- liiketo imint a	Vuokra - tuotot	Muut	Liikevaihto yhteensä
Ympäristö- palvelut	200,4		1,3		201,7	195,7		1,0		196,7
Teollisuus- palvelut	67,2	3,2	0,9		71,3	63,3	2,7	0,8		66,8
Kiinteistö- palvelut	168,7	26,4			195,1	167,8	22,7			190,5
Kiinteistö- tekniikka	99,4	7,4			106,8	31,5	1,9			33,4
Uusiutuvat energialähteet	21,0			7,6	28,6	17,8			6,4	24,2
Yhteensä	556,6	37,0	2,2	7,6	603,4	476,0	27,3	1,9	6,4	511,5
Toimialojen välinen					-7,7					-8,1
Ulkoinen liikevaihto yhteensä					595,7					503,4

MEUR	Ajan kulue ssa luovut ettu palvel u	Projek tilliket oimint a	1-12/ 2017		Liikevaiht o yhteensä
			Vuokrat uotot	Mu ut	
Ympäristö- palvelut	261,3		1,4		262,8
Teollisuus- palvelut	86,4	3,1	1,1		90,7
Kiinteistö- palvelut	224,5	36,2			260,6
Kiinteistö- tekniikka	63,7	8,2			71,8
Uusiutuvat energialähteet	25,3			9,6	34,9
Yhteensä	661,2	47,5	2,5	9,6	720,8
Toimialojen välinen					-11,3
Ulkoisen liikevaihto yhteensä					709,5

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

EVA-TULOKSEN TÄSMÄYTYS LIIKEVOITTOON

MEUR	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Liikevoitto	35,9	32,6	44,0
Sijoitettu pääoma (rullava 12 kk vuosineljänneksen keskiarvo)	362,5	318,7	342,0
Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus	-17,9	-16,0	-22,9
EVA	18,0	16,6	21,1

OIKAISTUN LIIKEVOITON TÄSMÄYTYS LIIKEVOITTOON

MEUR	7-9/2018	7-9/2017	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Liikevoitto	19,6	17,6	35,9	32,6	44,0
Kauppahinnan allokaatiopoistot:					
Ympäristöpalvelut	0,1	0,2	0,4	0,4	0,6
Teollisuuspalvelut	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Kiinteistöpalvelut	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Kiinteistötekniikka	0,6	0,0	1,7	0,1	0,9
Oikaistu liikevoitto	20,3	17,8	38,1	33,3	45,7

HANKITUT LIKETOIMINNOT**L&T FM AB**

Vuoden 2018 ensimmäisellä vuosinejänneksellä kauppahintaa palautettiin 2,2 miljoonaa euroa, josta investointien rahavirtaan vaikuttaa 1,6 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2018 kolmannella vuosineljänneksellä hankittujen tase-erien arvoa oikaistiin 34,5 miljoonalla Ruotsin kruunulla. Muutokset on esitetty käyttöomaisuudessa lisäyksenä.

Käypä arvo

MEUR	1-9/2018	1-12/2017
Aineettomat hyödykkeet	19,0	19,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,1
Sijoitukset	0,0	0,0
Saamiset	28,6	32,2
Rahavarat	0,8	0,8
Varat yhteensä	48,5	52,1
Muut velat	16,8	16,8
Laskennallinen verovelka	4,2	4,2
Velat yhteensä	21,0	21,0
Hankittu nettovarallisuus	27,5	31,2
Kokonaisvastike	63,4	64,9
Liikearvo	35,8	33,7
Vaikutus rahavirtaan		
Rahana maksettu vastike	-63,4	-64,9
Hankitun yrityksen rahavarat	0,8	0,8
Investointien rahavirta	-62,6	-64,1

L&T FM AB:n hankinta saatiin päätökseen 31.8.2017 ja se on konsolidoitu konserniin 1.9.2017 alkaen alustavan hankintamenolaskelman perusteella. Vertailukaudelta 1-9/2017 IFRS:n mukaista hankintamenolaskelmaa ei ole esitetty johtuen kaupan toteutumisen ja Q3 osavuositarkastuksen välisestä lyhyestä ajasta. IFRS:n mukainen hankintamenolaskelma 30.9.2018 on lopullinen.

MUUT HANKITUT LIKETOIMINNOT YHTEENLASKETTUNA**Käypä arvo yhteensä**

MEUR	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Aineettomat hyödykkeet	-	0,6	0,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-	1,0	1,0
Sijoitukset	-	0,0	0,0
Saamiset	-	0,3	0,3
Rahavarat	-	1,0	1,0
Varat yhteensä	-	2,9	2,9

Muut velat	-	0,3	0,3
Laskennallinen verovelka	-	0,0	0,0
Velat yhteensä	-	0,3	0,3
Hankittu nettovarallisuus	-	2,6	2,6
Kokonaisvastike	-	4,1	4,1
Liikearvo	-	1,5	1,5
Vaikutus rahavirtaan			
Rahana maksettu vastike	-	-4,1	-4,1
Hankitun yrityksen rahavarat	-	1,0	1,0
Maksamatta	-	-	0,2
Investointien rahavirta	-	-3,2	-3,0

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

MEUR	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Kirjanpitoarvo kauden alussa	196,3	143,2	143,2
Hankitut liiketoiminnot	1,8	49,9	53,0
Muut investoinnit	3,8	5,1	7,1
Vähennykset	-	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset	-6,3	-4,4	-6,6
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0
Kurssierot	-2,8	-0,1	-0,3
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	192,8	193,8	196,3

Aineettomien hyödykkeiden hankitut liiketoiminnot 1-9/2018 aiheutuu L&T FM AB:n hankintamenolaskelman oikaisusta.

AINEELLISTEN KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

MEUR	1-9/2018	1-9/2017	1-12/2017
Kirjanpitoarvo kauden alussa	160,5	160,3	160,3
Hankitut liiketoiminnot	-	0,1	1,1
Muut investoinnit	17,8	25,5	35,4
Vähennykset	-0,6	-1,1	-1,4
Poistot ja arvonalentumiset	-25,4	-25,7	-34,5
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0
Kurssierot	-0,4	-0,3	-0,3
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	151,9	158,8	160,5

INVESTOINTISITOUMUKSET

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Aineettomien hyödykkeiden ostositoumukset	0,2	0,2	0,2
Aineellisten hyödykkeiden ostositoumukset	18,6	7,6	1,9
Yhteensä	18,8	7,8	2,1

**RAHOITUSVARAT JA -VELAT
ARVOSTUSRYHMITÄIN**

MEUR 30.9.2018	Lainat ja muut saami set	Myytä- vissä olevat rahoitusv arat	Efektivi- sen koron menetelmä lä kirjattavat rahoitusvel at	Suojaus- laskennan alaiset johdannais et	Tase-erien kirjanpitoarv ot	Käyvän arvon hierarkiata so
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat sijoitukset		0,3			0,3	3
Rahoitusleasing-saamiset	0,0				0,0	2
Muut saamiset	1,5				1,5	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset	123,3				123,3	
Rahoitusleasing-saamiset	0,4				0,4	
Johdannais-saamiset				0,1	0,1	
Rahavarat	30,6				30,6	
Rahoitusvarat yhteensä	155,7	0,3		0,1	156,2	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Lainat			124,4		124,4	2
Rahoitusleasing-velat			17,2		17,2	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Lainat			2,2		2,2	
Rahoitusleasing-velat			3,0		3,0	
Ostovelat ja muut velat			80,2		80,2	
Johdannaisvelat				0,2	0,2	2
Rahoitusvelat yhteensä			226,9	0,2	227,2	

Tase-erien käyvät arvot eivät eroa merkittävästi tase-erien kirjanpitoarvoista.

MEUR 30.9.2017	Lainat ja muut saamis- et	Myytävi- ssä olevat rahoitus- varat	Efektiivise n koron menetelmä kirjattavat rahoitusvel- at	Suojaus- laskennan alaiset johdannais- et	Tase-erien kirjanpitoarv- ot	Käyvän arvon hierarkiata so
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat sijoitukset		0,6			0,6	3
Rahoitusleasing-saamiset	0,4				0,4	2
Muut saamiset	1,3				1,3	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset	121,7				121,7	
Rahoitusleasing-saamiset	0,7				0,7	
Johdannais-saamiset				0,0	0,0	
Rahavarat	31,9				31,9	
Rahoitusvarat yhteensä	156,0	0,6		0,0	156,6	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Lainat			126,9		126,9	2
Rahoitusleasing-velat			13,5		13,5	
Muut velat			0,2		0,2	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Lainat			22,6		22,6	
Rahoitusleasing-velat			2,1		2,1	
Ostovelat ja muut velat			72,0		72,0	
Johdannaisvelat				0,1	0,1	2
Rahoitusvelat yhteensä			237,1	0,1	237,2	

Tase-erien käyvät arvot eivät eroa merkittävästi tase-erien kirjanpitoarvoista.

VASTUUSITOUMUKSET

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Omista sitoumuksista annetut vakuudet			
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen	0,1	0,2	0,1
Muut vakuudet	0,1	0,1	0,1

Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset **10,7** 10,4 10,6

Muut vakuudet ovat vakuustalletuksia.

Käyttöleasing- ja muut vuokravastuut

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	11,7	9,6	10,5
Erääntyy 1-5 vuoden kuluessa	18,7	13,0	15,1
Erääntyy yli 5 vuoden kuluttua	9,4	3,9	10,5
Yhteensä	39,8	26,6	36,1

Johdannaissopimuksista johtuvat vastuut

Koronvaihtosopimukset

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Koronvaihtosopimusten nimellisarvot			
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	1,8	1,8	1,8
Erääntyy 1-5 vuoden kuluessa	-	1,8	0,9
Erääntyy yli 5 vuoden kuluttua	30,0	0,0	30,0
Yhteensä	31,8	3,6	32,7
Käypä arvo	-0,3	-0,1	-0,3

Koronvaihtosopimukset, jotka on tehty vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvien rahavirtojen suojausiksi ja joihin on sovellettu IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinatietoihin.

Hyödykejohdannaiset

MEUR	9/2018	9/2017	12/2017
Diesel-swapsopimusten nimellisarvot			
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	1,5	1,4	1,2
Erääntyy 1–5 vuoden kuluessa	-	0,0	0,0
Yhteensä	1,5	1,4	1,2
Käypä arvo	0,1	0,0	0,1

Hyödykejohdannaiset on tehty tulevien diesel-ostojen suojaamiseksi. Sopimuksiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa ja käyvän arvon muutos kirjataan tehokkaalta osaltaan oman pääoman suojausrahastoon. Hyödykejohdannaisien käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

Osakekohtainen tulos:

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto / osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä keskimäärin

Laimennettu osakekohtainen tulos:

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto / osakkeiden osakeantioikaistu laimennettu lukumäärä keskimäärin

Liiketoiminnan rahavirta / osake:

liiketoiminnan nettorahavirta rahoituslaskelmasta / osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä keskimäärin

EVA:

liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus

WACC 2018: 6,60 % ja 2017: 6,69 %

Oikaistu liikevoitto:

liikevoitto lisättyinä kauppahinnan allokaatiopoistoilla

Oma pääoma / osake:

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden osakeantioikaistu laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Oman pääoman tuotto, %:

(tilikauden voitto / oma pääoma (keskiarvo)) x 100

Sijoitetun pääoman tuotto, %:

(voitto ennen veroja + rahoituskulut) / (taseen loppusumma - korottomat velat (keskiarvo)) x 100

Omavaraisuusaste, %:

oma pääoma / (taseen loppusumma - saadut ennakot) x 100

Gearing, %:

korolliset nettovelat / oma pääoma x 100

Korolliset nettovelat:

korollinen vieras pääoma - likvidit varat

Helsinki 25.10.2018

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Hallitus

Pekka Ojanpää

toimitusjohtaja

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Pekka Ojanpää. puh. 010 636 2810

talousjohtaja Tuomas Mäkipeska. puh. 050 596 1616

Lassila & Tikanoja on palveluyritys, joka toteuttaa kiertotaloutta käytännössä. Yhteistyössä asiakkaidemme kanssa pidämme materiaalit ja kiinteistöt mahdollisimman pitkään tuottavassa käytössä sekä tehostamme raaka-aineiden ja energian käyttöä. Autamme asiakkaitamme säilyttämään kiinteistöjen ja materiaalien arvon sekä säästämään ympäristöä. Teemme tämän tarjoamalla vastuullisia ja kestäviä palveluratkaisuja, jotka helpottavat asiakkaidemme arkea. L&T toimii Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä. Yhtiön liikevaihto vuonna 2017 oli 709,5 miljoonaa euroa ja yhtiö työllistää 8 700 henkilöä. L&T on listattu Nasdaq Helsingissä.

Jakelu:

Nasdaq Helsinki

Keskeiset tiedotusvälineet

www.lt.fi